

Voorstel

AGP 8

Aan : Algemeen Bestuur

Datum : 7 november 2018

Bijlage(n) : 1

Steller : E. van Creijl

Onderwerp : Nota Activabeleid 2018

Aanleiding

Voor u ligt de Nota Activabeleid 2018. Deze nota wordt periodiek herzien en vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Deze nota geeft met name inzicht hoe met name Brandweer Brabant-Noord omgaat met investeringen en onder welke voorwaarden en condities die geactiveerd worden. Daarnaast is een uitgebreide tabel opgenomen waarin per object is aangegeven over welke termijn het object wordt afgeschreven.

De actuele regelgeving op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording is voor 2018 op onderdelen gewijzigd en zal in deze notitie worden verwerkt. Daarnaast is in overleg met de vakinhoudelijke sectoren geconstateerd dat de afschrijvingstermijn van enkele objecten aangepast dient te worden. Verder zullen omschrijvingen op een aantal plaatsen worden toegevoegd en geactualiseerd.

De belangrijkste wijzigingen in de afschrijvingstermijnen ten opzichte van de Nota Activabeleid 2017 zijn:

Nieuw opgenomen:

- Keukenblok 15 jaar
- Noodunits 10 jaar
- Migratiekosten 5 jaar

Wijzigingen van afschrijvingstermijnen:

- Warmtebeeldcamera's: wijziging van termijn van 16 naar 8 jaar als gevolg van voortschrijdend inzicht in technische levensduur.
- Uitrustkleding: vanaf aanbesteding uitrustkleding (gunning 2018) termijn wijzigen van 5-7 jaar naar 10 jaar. Dit is mogelijk door een gewijzigde opzet waarbij het verstrekken van maatpakken en registreren op naam wordt losgelaten en uitrustpakken vanuit een standaard voorraad worden verstrekt van pakken en reservepakken. De gehanteerde norm bij deze voorraad is 2,1 pak per persoon.

Ingangsdatum afschrijving op investeringsobjecten:

Tot en met 2017 is als activeringsmoment aangenomen de maand waarin het object in gebruik werd genomen. In BBV-Notitie Materiele vaste activa worden drie keuzemogelijkheden genoemd waarvan we in de Nota Activabeleid 2018 voorstellen om met ingang van 2018 gedane investeringen te activeren en af te schrijven per 1 januari van het jaar volgend op de ingebruikname van het object (T+1).

De totale afschrijvingskosten blijven bij deze systematiek gelijk, alleen vindt een verschuiving in de toerekeningsperiode plaats. Deze wijziging vergroot het inzicht van de prognoses in de begroting.

Financieel effect:

De effecten van deze wijzigingen op het totale kapitaallastenbudget zijn nihil en blijven binnen de bestaande reguliere budgetten. We ontstaat een incidenteel voordeel in het jaar van invoering dat via de egaliseringsreserve grotendeels wordt geneutraliseerd.

Procesgang

Processtap	Datum
Contactambtenaren (advisering)	Dinsdag 09 oktober 2018
Financiële Commissie (advisering) (schriftelijk)	Woensdag 10 oktober 2018
Dagelijks Bestuur (instemming)	Woensdag 24 oktober 2018
Algemeen Bestuur (vaststelling)	Woensdag 07 november 2018

Advies Adoptie-ambtenaren

De adoptie-ambtenaren adviseren positief over het voorstel.

Advies Financiële Commissie

De Financiële Commissie heeft geadviseerd via de voorzitter.

Voorstel

Het Algemeen Bestuur wordt voorgesteld de Nota Activabeleid 2018 Brandweer Brabant-Noord inclusief de wijziging in de afschrijvingsystematiek vast te stellen.

Akkoord   *Ja*   *Nee*   *Afwijkend besluit*

Secretaris: dr. ir. P. Verlaan MCDm

Paraaf: .....

Bijlage(n)

1. Nota Activabeleid 2018 BBN-BZ.

Nota Activabeleid Brandweer Brabant-Noord 2018

1. Inleiding

Brandweer Brabant-Noord investeert jaarlijks in de kwaliteit van haar dienstverlening. De aanschaf van materiaal, materieel en middelen is noodzakelijk om in iedere nood- of crisissituatie de juiste oplossing te kunnen bieden. In een aantal gevallen betreft het hierbij uitgaven die meerjarig nut opleveren voor de Brandweer. Deze notitie behandelt hoe we om gaan met dergelijke uitgaven, hoe we deze waarderen en afschrijven.

1.1 Omgaan met investeringen en afschrijvingen

Directe aanleiding voor deze tweede nota waarderen en afschrijven, is de op 12 november 2014 aangepaste financiële verordening van de Veiligheidsregio Brabant-Noord. Deze bevat in artikel 11 de bepaling dat het dagelijks bestuur met betrekking tot de Brandweer periodiek een nota waarderen en afschrijven aanbiedt aan het algemeen bestuur. Deze nota dient volgens de verordening aandacht te besteden aan de kaders en het beleid rondom afschrijven en waarderen. Hiervoor bouwen we voor een groot deel op de regelgeving uit het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna: BBV). Als gevolg van het uitbrengen van de Notitie Materiele vaste activa in december 2017 door de commissie BBV en gewenste wijzigingen in een aantal afschrijvingstermijnen is deze nota nu geactualiseerd en bevat de meest recente voorschriften en de tabellen met afschrijvingstermijnen vanaf 2018.

1.2 Veiligheidsregio - activabeleid Brandweer, GHOR, MKOB

De Veiligheidsregio bestaat uit drie onderdelen. Dit zijn de Brandweer, GHOR en de MKOB. Deze drie onderdelen hebben ieder een eigen financiële verantwoording. Dat betekent dat de regels voor het waarderen en activeren per onderdeel verschillen. Omdat de GHOR bouwt op de bedrijfsvoering van de GGD Hart voor Brabant, gelden wat betreft het waarderen en afschrijven de regels van de GGD. De GHOR valt daarmee buiten de scope van deze nota.

Hetzelfde geldt voor de MKOB. Deze valt buiten de scope omdat de investeringen onder regie van de politie gedaan worden, die daarbij andere termijnen en systemen hanteren. De kapitaallasten die daaruit voortvloeien worden deels doorbelast aan VRBN en VRBZO. Daarmee heeft deze nota specifiek betrekking op de Brandweer van de Veiligheidsregio Brabant-Noord. Vanwege het specifieke karakter de investeringen die de brandweer jaarlijks doet, lag in de voorbereiding de nadruk op het bepalen van de juiste regels voor met name dit onderdeel van de organisatie.

Ook worden activiteiten verricht voor het Programma Bevolkingszorg door de Veiligheidsregio. De regels voor het waarderen en activeren van investeringen die in het kader van dat programma zijn gedaan volgen die van de Brandweer.

1.3 Opbouw – activering, waarderen en afschrijven

In hoofdstuk 2 zetten we uiteen welke activa voor Brandweer Brabant-Noord relevant zijn en hoe we hiermee om gaan. Hoofdstuk 3 behandelt de concrete waardering van deze activa, terwijl hoofdstuk 4 in gaat op hoe we activa afschrijven. De gevolgde structuur maakt het mogelijk om specifiek per onderdeel te bepalen hoe we hier binnen de Brandweer Brabant-Noord vorm aan geven.

1.4 Bijlagen – definities, afschrijvingstabellen en relevante regelgeving

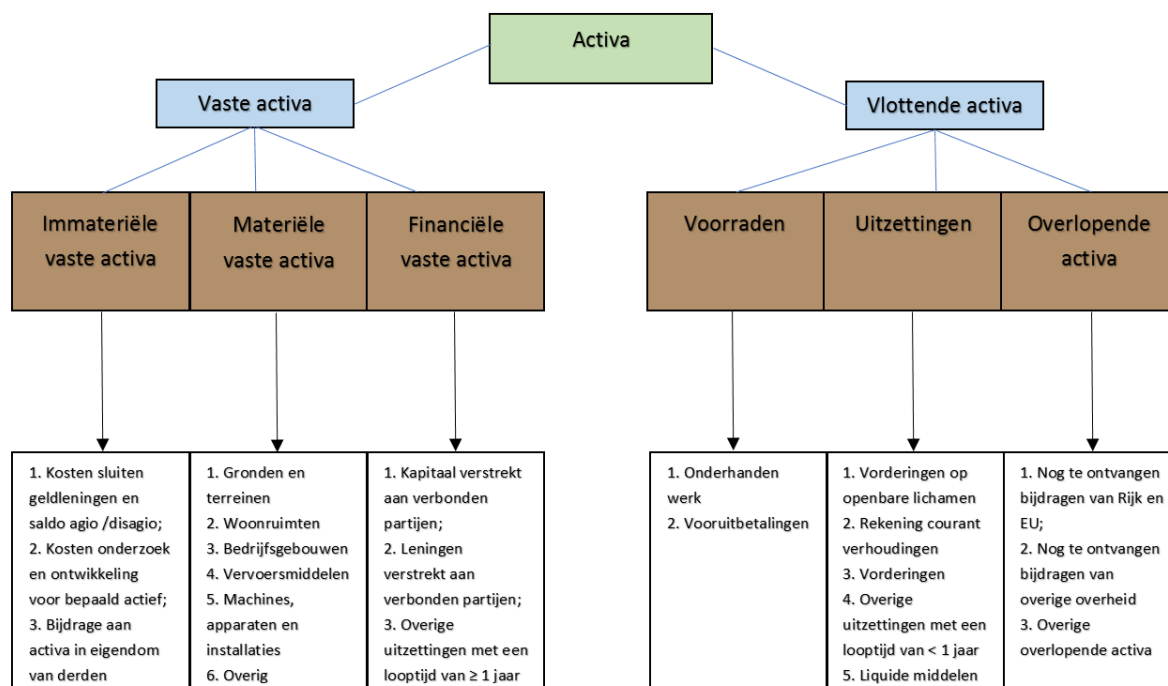
In de bijlagen staan als naslag de afschrijvingstabellen (bijlage 1), de gehanteerde definities (bijlage 2) en de relevante regelgeving waar de Brandweer (bijlage 3) mee te maken heeft. De definities en relevante regelgeving dienen ter verduidelijking, terwijl de afschrijvingstabellen de concrete en nieuwe uitgangspunten bevatten voor de afschrijving van activa. De tabellen zijn gebaseerd op eerdere afspraken in de programmabegroting en in losse voorstellen.

1.5 Inwerkingtreding – hoe gaan we afschrijven?

Na vaststelling hanteren we vanaf 1 januari 2018 voor nieuwe investeringen de nieuwe termijnen, terwijl de resterende boekwaarde van de al geactiveerde producten volgens de langere, dan wel kortere, dan wel gelijkblijvende verwachte gebruiksperiode afschrijven. In de bijlage met afschrijvingsvoorbeelden staat een rekenvoorbeeld dat illustreert hoe dit werkt. Verder hanteren we bij met ingang van 2018 gedane investeringen als startdatum om af te schrijven 1 januari van het jaar volgend op de ingebruikname van het object (T+1).

2. Activeren van activa

Onderstaande tabel maakt de samenstelling van de activa binnen de systematiek van het BBV duidelijk. In de balans staan deze posten aan de debetzijde. Voor Brandweer Brabant-Noord geldt dat niet iedere categorie onverkort van toepassing is. In dit hoofdstuk zetten we per onderdeel van de vaste activa uiteen hoe de Brandweer hiermee om gaat. De vlottende activa zijn balansposten die niet in aanmerking komen voor activeren. Voorraden, uitzettingen en overlopende activa zijn niet aan te merken als investeringen, onder meer door het ontbreken van een meerjarig nut. Bij het hoofdstuk over waarden besteden we hier echter wel aandacht aan.

2.1 Immateriële vaste activa

Artikel 34 van het BBV stelt dat de balans het saldo van de immateriële vaste activa bevat. Het gaat hier om:

- kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- bijdrage aan activa in eigendom van derden.

Kosten geldleningen en saldo agio/disagio

Het (dis)agio is het verschil tussen het bedrag waarvoor we een lening aangaan en het lagere bedrag dat de geldverstrekker uitkeert. Artikel 63 van het BBV bepaalt dat de Brandweer alle passiva, waaronder dus leningen, tegen nominale waarde op de balans zet. Dat houdt in dat een lening voor het totaalbedrag op de balans terecht komt. Het verschil tussen dit bedrag en het bedrag de geldverstrekker uitkeert (het disagio), mogen we eventueel activeren. We kiezen er voor om dat niet te doen, vanwege de relatieve lage frequentie waarin de Brandweer leningen aangaat. Ook de kosten voor het aangaan en het sluiten van geldleningen activeren we om die reden niet.

a. Kosten verbonden aan het afsluiten van geldleningen en het saldo agio/disagio verwerken we via de exploitatie.

Kosten onderzoek en ontwikkeling

De kosten van onderzoek en ontwikkeling mogen we, in lijn met artikel 60 BBV alleen activeren als we aan de volgende voorwaarden voldoen:

- het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vast staat;
- het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren;
- de toe te rekenen uitgaven betrouwbaar kunnen vaststellen.

Indien we niet aan deze voorwaarden voldoen, is het noodzakelijk de kosten van onderzoek en ontwikkeling van een actief direct ten laste van de exploitatie te brengen. De Brandweer Brabant-Noord kiest er voor om op basis van de investeringsbegroting voor een actief te bepalen of we de kosten voor onderzoek en ontwikkeling meenemen.

b. Kosten voor onderzoek en ontwikkeling activeren we alleen op het moment dat de investeringsbegroting voor een actief deze kosten benoemt.
--

Bijdragen aan activa van derden

De gedane bijdragen aan activa van derden activeren wij onder de volgende voorwaarden:

- er is sprake van een investering door een derde;
- de investering draagt bij aan de doelstellingen zoals verwoord in de Wet op de Veiligheidsregio's;
- de derde heeft zich verplicht de investering daadwerkelijk aan te gaan; op een wijze zoals is overeengekomen
- de mogelijkheid bestaat de bijdrage terug te vorderen op het moment dat de derde in gebreke blijft, of de Brandweer heeft de mogelijkheid recht te doen gelden op de activa (bv. pandrecht of hypotheekrecht) die samenhangen met de investering.

Dat leidt tot onderstaand uitgangspunt.

c. Bijdragen aan activa van derden activeren wij mits dit voldoet aan de voorwaarden.

2.2 Materiele vaste activa

Binnen deze categorie maakt de regelgeving een onderscheid tussen investeringen met een economisch nut en investeringen met een maatschappelijk nut. Vanaf 2017 dienen we zowel investeringen met economisch nut als investeringen met maatschappelijk te activeren. Beide categorieën staan tevens apart vermeld in de balans. Het concrete verschil tussen deze investeringen is dat investeringen met een economisch nut de mogelijkheid bieden middelen te genereren en/of verhandelbaar zijn, terwijl investeringen met maatschappelijk nut niet aan een van deze voorwaarden voldoen.

Investerings in maatschappelijk nut hebben vrijwel uitsluitend betrekking op de openbare ruimte (parken, wegen, groenvoorziening). Omdat dit niet tot het domein van de Brandweer behoort, nemen we als uitgangspunt dat de Brandweer enkel materiele vaste activa kent met investeringen van economisch nut. In de rest van deze notitie besteden we daarom ook geen aandacht meer aan investeringen met maatschappelijk nut.

Software

Software is in het bedrijfsleven doorgaans te scharen onder de categorie immateriële vaste activa. Het BBV kent echter een limitatieve lijst van immateriële vaste activa, waarop software niet voorkomt. Daarom categoriseren we software onder de materiële vaste activa, als investering met een economisch nut. Dit levert automatisch de verplichting op om software te activeren. Verder volgen we de notitie van de commissie BBV op dit gebied.

In de laatste Notitie Materiële vaste activa (december 2017) is bepaald dat Gebruiksrechten op software voor onbepaalde duur, die in één keer in rekening worden gebracht vallen onder de materiële vaste activa als bedoeld in artikel 35, lid 1a BBV (investerings met een economisch nut).

d. Software en eenmalige gebruikersrechten activeren we als een investering met economisch nut.

Grond

Met de overdracht van een aantal kazernes, krijgt de Brandweer Brabant-Noord gebouwen met economisch nut in haar bezit. Die gebouwen schrijven we volgens de geldende regels uit ons activabeleid af, de grond activeren we ook. Op grond schrijven we echter niet af. De grond waarden we tegen verkrijgingsprijs of tegen de (eventueel) lagere actuele waarde. Het BBV schrijft voor dat we voor grond de verkrijgingsprijs hanteren of, als de huidige waarde lager is dan de waarde van de verkrijgingsprijs, tegen de actuele waarde.

e. Grond activeren we tegen verkrijgingsprijs of tegen de (lagere) actuele waarde. Op grond schrijven we niet af.

f. De Brandweer Brabant-Noord kent doorgaans alleen investeringen met economisch nut.

Voorwaarden materiele vaste activa

Volgens het eerste lid van artikel 59 van het BBV activeren we investeringen voor het volledige bedrag. Dit betekent dat we reserves niet in mindering op het actief mogen brengen. Volgens artikel 62 lid 2 mogen we financiële bijdragen van derden wél in mindering brengen op het actief, zolang deze bijdrage een directe relatie heeft met het actief.

4 voorwaarden voor activeren

Het is administratief bewerkelijk om investeringen te activeren. Daarom gelden de volgende 4 minimeisen, waarbij de eerste eis voortvloeit uit het BBV en we de 3 andere eisen omwille van de administratieve uitvoerbaarheid stellen:

g. Voor het activeren van een investering dient sprake te zijn van een meerjarig nut.

Het actief dat op de balans verschijnt, dient een meerjarig nut op te leveren voor de Brandweer. Dat betekent dat grote uitgaven die slechts op het boekjaar betrekking hebben, direct ten laste van de exploitatie dienen te komen.

h. Activa met een aanschafwaarde/verrijingsprijs van minder dan € 10.000 activeren we niet.

Deze activa brengen we in het jaar van aanschaf direct ten laste van de exploitatie. De belangrijkste reden is dat het activeren van deze bedragen weinig meerwaarde oplevert en veel administratieve handelingen met zich meebrengt. Met betrekking tot de totale lasten van de Brandweer levert dit ook geen problemen op.

i. Activa met een levensduur minder dan 3 jaar brengen we direct ten laste van de exploitatie, tenzij de wet of subsidieregeling anders voorschrijft. Activa met een levensduur gelijk aan of langer dan 3 jaar, activeren we.

Op het moment dat we activa korter dan 3 jaar gebruiken, heeft activeren en afschrijven weinig meerwaarde. In dat geval verdelen we namelijk de lasten over een beperkt aantal jaren, waardoor het (positieve) effect op de jaarlijkse exploitatie te verwaarlozen is.

j. Gelijksortige- en bulkuitgaven die individueel minder dan € 10.000 bedragen, maar als productgroep samen meer dan € 10.000 en die 3 jaar of langer gebruikersnut opleveren behandelen we als te activeren vaste activa.

Voorbeelden van deze gelijksoortige uitgaven zijn aanhangwagens, investeringen in materieel en materiaal zoals ademluchtapparatuur, redgereedschap of uitrukkleding, die we 3 jaar of langer kunnen gebruiken. Per individuele uitgave (factuur) bedraagt de aanschafwaarde minder dan € 10.000, maar er is de facto sprake van een investering. Daarom willen we de mogelijkheid hebben om deze te activeren.

2.3 Financiële vaste activa

Ook de financiële vaste activa zijn zichtbaar op de balans. Dit betreft kapitaalverstrekkingen en geldleningen aan derden. De Brandweer verstrekt geen geld- of kapitaalleningen aan derden en zet geen geld uit, met uitzondering van schatkistbankieren met een looptijd ≥ 1 jaar. Dat leidt tot onderstaand uitgangspunt.

k. Voor de financiële activa bestaat alleen schatkistbankieren met een looptijd van ≥ 1 jaar

3 Waarderen van activa

In dit hoofdstuk benoemen we hoe om gaan met het waarderen van zowel de vaste activa als de vlottende activa. Het BBV schrijft voor dat we activa waarderen op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs (art. 63 BBV). De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die we rechtstreeks kunnen toerekenen. Daarnaast kan de vervaardigingsprijs een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak van de vervaardiging van het actief bevatten.

3.1 Materiele vaste activa

Uitgangspunt is dat we materiële vaste activa waarderen voor het bedrag van de investering (art. 62 lid 1 BBV). Omdat de Brandweer zelf geen activa vervaardigt, kiezen we ervoor om materiële vaste activa te waarderen volgens de verkrijgingsprijs. Bijkomende kosten dienen in dat geval volgens de investeringsbegroting duidelijk te worden. Onder de verkrijgingsprijs vallen alle kosten die de leverancier in rekening brengt voor het actief.

l. De Brandweer waardeert materiele vaste activa op basis van de verkrijgingsprijs en vermindert deze met de afschrijvingen.

Brandweer Brabant-Noord heeft een bruto begroting. In tegenstelling tot gemeenten dienen wij dus inclusief BTW te activeren. Eventuele aftrekposten (zoals de BPM die we terugkrijgen wanneer we een nieuwe dienstauto aanschaffen) activeren we niet.

m. We waarderen de investeringen in materiele vaste activa inclusief BTW en verminderd met eventuele fiscale aftrekposten.

Eventuele reserves mag de Brandweer bij investeringen niet direct in mindering brengen op het te activeren bedrag (art. 62 lid 3 BBV). Daarvoor bestemde reserves kunnen we echter wel aanwenden ter (gedeeltelijke) dekking van de jaarlijkse kapitaallasten. Het algemeen bestuur dient deze reserves duidelijk te benoemen.

n. Het algemeen bestuur kan reserves ter dekking van de kapitaallasten voor investeringen met economisch nut benoemen.

Waardering immateriële vaste activa

De Brandweer kent op basis van hoofdstuk 2 van deze notitie de mogelijkheid om eventueel kosten voor onderzoek en ontwikkeling te activeren. Dat betekent ook dat we voor deze kostensoort een uitgangspunt voor de waardering dienen te kiezen. Hoofdstuk 2 bepaalt ook dat de Brandweer eventueel kan bijdragen aan activa in eigendom van derden. Daarom nemen we de voorwaarden op voor het waarderen van de bijdragen aan activa van derden.

o. De Brandweer waardeert kosten voor onderzoek en ontwikkeling en bijdragen aan activa van derden tegen verkrijgingsprijs en vermindert deze met de afschrijvingen.

Waardering van financiële vaste activa

Hoofdstuk 2 bepaalt dat de Brandweer enkel beschikt over schatkistbankieren met een looptijd ≥ 1 jaar.

p. De Brandweer waardeert schatkistbankieren aan de hand van de nominale waarde.

3.2 Vlottende activa

Naast de vaste activa, staan ook de vlottende activa tegen een bepaalde waardering op de balans. Hier geldt dat we deze activa per definitie niet activeren, maar afwaarderingen rechtstreeks ten laste van de exploitatie brengen. Hieronder staan kort de waarderingsgrondslagen die we hanteren voor voorraden, vorderingen en liquide middelen.

Waarderen van voorraden

De Brandweer beschikt op dit moment niet over voorraden. Het is echter mogelijk dat we in de toekomst toch met voorraden gaan werken. Dat betekent dat we deze voorraden op een bepaalde manier moeten waarderen.

q. De Brandweer waardeert voorraden tegen de verkrijgingsprijs en vermindert deze met de afschrijvingen.

Waarderen van uitzettingen

Liquide middelen zijn de middelen die direct beschikbaar zijn voor de Brandweer om de kosten van de verschillende programma's te dekken. Deze middelen zijn direct opvraagbaar.

r. De Brandweer waardeert haar liquide middelen tegen nominale waarde.

Waarderen van overlopende activa

De Brandweer heeft in sommige gevallen vorderingen uitstaan bij debiteuren. Deze vorderingen bestaan uit de middelen die de Brandweer nog moet ontvangen.

s. De Brandweer waardeert vorderingen tegen nominale waarde en vermindert deze met de in de voorziening dubieuze debiteuren vermelde bedragen.

4 Afschrijven van activa

Artikel 64 lid 3 verplicht ons om af te schrijven op een geactiveerde investering. Afschrijven is te omschrijven als het op een methodische wijze – volgens een stelsel dat is afgestemd op de toekomstige gebruiksduur – ten laste van de exploitatie brengen van de kosten van het kapitaalgoed. In dit hoofdstuk geven wij aan hoe we om gaan met het afschrijven van geactiveerde activa.

Methode van afschrijven van activa

Het BBV staat drie methoden toe voor het afschrijven van activa. De eerste methode is *lineaire afschrijvingsmethode*, waarbij jaarlijks een evenredig deel van de waarde van de activa afboeken. Over de resterende boekwaarde berekenen we rente. Dit zorgt voor hoge lasten (rente) in het begin, die langzaam afnemen. De tweede is de *annuïteiten methode* waarbij de maandlasten gelijk blijven gedurende het afschrijven van het actief. De derde methode is de *degressieve afschrijving* waarbij een vast percentage van de boekwaarde wordt afgeschreven. Wij hanteren de lineaire methode vanwege de lagere rentekosten en de betere weergave van het economisch nut van investeringen.

t. De Brandweer hanteert de lineaire methode voor het afschrijven van activa.

Richtlijnen voor het afschrijven van activa

In lijn met de regelgeving uit het BBV, hanteren we de volgende twee richtlijnen voor het afschrijven van activa. Bij uitgangspunt r. geldt dat hiervoor een specifiek besluit van het algemeen bestuur nodig is, waarin het algemeen bestuur met redenen omkleed aangeeft waarom zij afwijkt van het activabeleid.

u. De afschrijvingstermijn mag nooit langer, maar wel korter zijn dan de technische levensduur.

Startmoment van afschrijven

We starten het afschrijven van activa het per 1 januari van het jaar volgend op het moment dat we een investering in gebruik nemen of dat we de investering afronden (jaar in gebruik nemen $t+1$).

v. We starten met het afschrijven van een actief per 1 januari van het jaar volgend op het moment van ingebruikname c.q. na afronding van een investering.

Componentenbenadering voor afschrijvingen

De componentenbenadering houdt in dat we verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief, afzonderlijk waarderen op basis van het waardeverloop van die individuele delen. Per samenstellend deel kunnen de economische gebruiksduren namelijk verschillen. Bij toepassen van deze benadering, worden afzonderlijke vervangingen opnieuw geactiveerd.

w. De Brandweer kan indien de investering dit noodzakelijk maakt gebruik maken van de componentenbenadering.

Omgang met restwaarde

Aan het eind van de afschrijvingsperiode vertegenwoordigt een actief meestal nog een restwaarde. Denk hierbij aan een dienstauto of tankautospuit: deze heeft vaak nog een waarde in het economisch verkeer, ondanks het feit dat het voertuig in de boeken afgeschreven is. Ondanks dat schrijven we activa af tot 0, omdat dit een meer realistisch beeld geeft over de kapitaallasten en aan het begin van een investering de restwaarde lastig in te schatten is. De opbrengsten uit restwaarde verantwoorden we in de programma's. Dit geldt daarmee ook voor bijvoorbeeld het inruilen van auto's en de eventuele korting die daarmee wordt verkregen.

x. We schrijven activa af tot 0. Eventuele opbrengsten uit de restwaarden verantwoorden we als incidentele baten in de programma's.

Rente

Over het, in activa, geïnvesteerde vermogen wordt periodiek (op basis van boekwaarde 01-01) rente in rekening gebracht (voorfinanciering). De rentetoerekening zal op basis van een prognose van de te betalen rente worden berekend aan de hand van onderstaande formule. Wanneer het werkelijke rente-omslagpercentage meer dan 25% afwijkt, zal deze worden bijgesteld.

Betaalde rente – ontvangen rente = Saldo rente
Saldo rente / Netto Waarden Activa = rente-omslag

De rente-omslag mag met een half procentpunt worden afgerond.

Betaalde rente	€	361.291,02	
Ontvangen rente		0	-
Saldo rente	€	361.291,02	X
Netto Waarden Activa 1-1-2017	€	26.935.931,81	Y
Rente-omslag		1,34%	X/Y
Rentetoerekening		Tussen 1,0-1,5%	

* Basis cijfers over het jaar 2017. Wordt jaarlijks achteraf vastgesteld.

y. De rentelasten berekenen we vanaf per 1 januari van het jaar volgend op het moment van ingebruikname c.q. na afronding van een investering.

Kredieten en investeringen

Om een investeringskrediet te verkrijgen, dient het Algemeen Bestuur daarover een besluit te nemen. Dat kan via de programmabegroting of een begrotingswijziging. De investeringsaanvraag bevat in ieder geval:

- Programma en product waartoe de investering behoort;
- Uitleg of het een vervanging- of uitbreidingsinvestering betreft;
- De afschrijvingstermijn, inclusief aanvullende motivatie wanneer de termijn afwijkt van de afschrijvingstabel;
- De wijze van dekking;
- Jaarlijkse exploitatielasten, d.w.z. de kapitaallasten en overige exploitatiekosten;
- Liquiditeitsfasering, waarin is aangegeven in welk tempo de investeringsbedragen zullen worden aangewend;

Investeringskredieten behoren niet tot een specifiek begrotingsjaar. In de verschillende documenten van de Planning & Control cyclus leggen we daarom verantwoording af over de voortgang van de kredieten.

Investeringskredieten die zijn gevoteerd in de jaren voorafgaande aan het verantwoordingsjaar en waar in dat jaar geen bestedingen op plaatsvonden, sluiten we af. Enkel wanneer we onderbouwd kunnen aangeven dat handhaving van het krediet noodzakelijk is, bestaat de mogelijkheid om het krediet te verlengen en over te hevelen naar het volgende dienstjaar. Hierop passen we de liquiditeitsfasering van het krediet aan.

z. Investeringskredieten die zijn gevoteerd in de jaren voorafgaande aan het verantwoordingsjaar en waar in dat jaar geen bestedingen op plaatsvonden, sluiten we af.

Bijlage 1 – afschrijvingstabellen

In de volgende tabellen zijn de afschrijvingstermijnen van de afzonderlijke objecten opgenomen. Omdat investeringen met een aanschafwaarde of verkrijgingsprijs lager dan € 10.000 niet geactiveerd worden zal voor sommige objecten gelden dat zij alleen bij bulkaanschaf worden geactiveerd (H 2.2).

Het BBV kent een stelselwijziging, waarbij bijvoorbeeld een aanvangsmoment van het starten van de afschrijvingen wordt gewijzigd, en een schattingswijziging, waarbij de te verwachten gebruiksduur en de daaraan gekoppelde afschrijvingstermijn wordt bijgesteld.

Indien de afschrijvingstermijn wijzigt zal de boekwaarde per die datum worden toegerekend aan de resterende te verwachten jaren. Voorbeeld verwerking van een verlengde afschrijvingstermijn.

Oorspronkelijk afschrijvingsplan		Na het 4 ^e afschrijvingsjaar wordt de afschrijvingstermijn verlegd van 10 naar 11 jaar	
Oorspronkelijke verkrijgingsprijs	€ 100.000	Nieuwe termijn	11 jaar
Oude termijn	10 jaar	Boekwaarde na 4 ^e afschrijvingsjaar	€ 60.000
Huidige boekwaarde	€ 60.000 (4 jaar afgeschreven)	Nog af te schrijven	7 jaar (4 van de 11 jaar afschrijving al voltooid)
afschrijving per jaar	€ 10.000	Resterende afschrijving per jaar	€ 60.000/7= € 8.571.

In de hierna opgenomen tabellen zijn de termijnen weergegeven die BBN (incl. BZ) hanteert.

Afschrijvingstabellen:

Hoofdrubrieken	Subrubrieken	Objecten	Afschrijvingstermijn
Bedrijfsgebouwen	Bouw en verbouwingkosten overname	Bouwkundige aanpassingen	20
	Bouwkosten	Gebouwen	40
	Verbouwingkosten	Bestrating en hekwerken	20
		Keukenblok	15
		Noodunits en cabins	10
		Renovatie, restauratie, vervanging dakbedekking	20
Gronen en terreinen	Gronen en terreinen overname	Percelen	-
Machines, apparaten en installaties	ICT voorziening	Desk telefoons	5
		Digitale apparatuur en ICT voor Mobiele Commando unit	4
		I-pads en tablets	4
		LAN Netwerkbekabeling	15
		Laptops en notebooks	5
		Meerjarige bedrijfsapplicaties/licenties (afhankelijk van termijn)	-
		Migratiekosten	5
		Momo track en trace systeem operationele voertuigen	8
		Overige hardware ICT	5
		PC desktops en monitoren	5
		Smartphones	3
		Switches	5
		Telefooncentrale	5
		Thin clients	5
	WAN aansluitkosten	5	

Hoofdrubrieken	Subrubrieken	Objecten	Afschrijvingstermijn
Machines, apparaten en installaties	Instrumenten en apparatuur	Ademlucht-cilinders	20
		Ademlucht-droogkast	10
		Ademlucht-gelaatstukken	10
		Ademlucht-software	10
		Ademlucht-testapparatuur	8
		Ademlucht-toestel met reduceer	10
		Ademlucht-vulinstallatie/compressor	15
		Ademlucht-wasmachine	10
		Bepakking - duikwagen	12
		Bepakking - grootwatertransport (WTS)	20
		Bepakking - hulpverleningsvoertuig	17
		Bepakking - redvoertuig	16
		Bepakking - tankautospuut	16
		Bepakking - waterwagen en tankwagen (WaWa en TW)	16
		Dompelpomp	16
		Duikapparatuur-cilinders	7
		Duikapparatuur-communicatiemiddelen	7
		Duikapparatuur-duiktoestel met reduceer	7
		Duikapparatuur-masker	7
		Duikapparatuur-noodautomaat	7
		Duikapparatuur-pakken	7
		Duikapparatuur-PSU	5
		Duiken-waterkaarten	10
		Electrisch redgereedschap	16
		Electrisch redgereedschap accu's	8
		Explosiegevaarmeter, CO meter en H2S meter	5
		Gaspak-taak	12
		Handlampen	5
		Hefkussens	10
		Hefkussens-bedienblok en bedieningsklep	10
		Hefkussens-lagedrukslang	10
		Hefkussens-luchtslangen	10
		Hefkussens-reduceerventiel	10
		Hefkussens-slangafsluiter	10
		Hefmiddelen, hijsmiddelen en spanketting	10
		Hydraulisch redgereedschap-deuropener en pedaalknipper	16
		Hydraulisch redgereedschap-DPU	16
		Hydraulisch redgereedschap-ram	16
		Hydraulisch redgereedschap-schaar	16
		Hydraulisch redgereedschap-slangen	10
		Hydraulisch redgereedschap-spreider	16
		Hydraulisch redgereedschap-testapparatuur	15
		Lekdichtkussens met randapparatuur	10
		Meetpalen natuurbrandbestrijding	5
		Motorkettingzaag (MKZ) en redzaag (RZ)	16
		Nevelkogels	16
		Oefenmiddelen-knetterkasten en overige enseneringsmiddelen	8
		Oefenmiddelen-rookmachine	8
		Oppervlaktereddingsteam (ORT)	5
		Overdrukventilator	16
		PPMO brandbestrijdingsbaan	10
		PPMO hartapparatuur	3
		PPMO pop 80 kg	5
		PPMO stairmaster	5
		Reddingsplatform	16
		Reddingsvesten	10
		Schuifladders	16
		Slanghaspel	10
		Staaldraadtakel	16
		Stab-fast set	16
		Straatwaterkanon	16
		Stralingsmeters RAD	2
		Stroomaggregaat	16
		Uitrukkleding-droogkast	10
		Uitrukkleding-was/borstelmachine uitrukklaarzen	15
		Uitrukkleding-wasmachine uitrukkleding	10
		Valbeveiligingsset	10
		Waarschuwings- en verkenningdienst (WVD-taak)	8
		Warmtebeeldcamera	8

Hoofdrubrieken	Subrubrieken	Objecten	Afschrijvingstermijn
Machines, apparaten en installaties	Persoonlijke beschermingsmiddelen	Chemiepak	10
		Uitrukkleding-helmen	7
		Uitrukkleding-kleding/overall/jas/broek (bulkaanschaf 2017)	5
		Uitrukkleding-kleding/overall/jas/broek (bulkaanschaf vanaf 2018)	10
		Uitrukkleding-kleding/overall/jas/broek (bulkaanschaf voor 2017)	7
		Uitrukkleding-laarzen (bulkaanschaf 24u-dienst)	5
		Uitrukkleding-laarzen (bulkaanschaf vrijwilligers)	7
Machines, apparaten en installaties	Verbindingsmiddelen	Verbindingsmiddelen-headsets	5
		Verbindingsmiddelen-mobile data terminals	8
		Verbindingsmiddelen-mobilofoons	7
		Verbindingsmiddelen-navigatie	5
		Verbindingsmiddelen-portofoons	7
		Verbindingsmiddelen-semafoons/pagers	5
Machines, apparaten en installaties	Werkmaterieel	Aanhanger auto-ambulance	16
		Aanhanger gesloten oefenmaterialen	16
		Aanhanger open transport	16
		Aggregaat	16
		Blusstoffen	5
		Grootwatertransport (WTS-CO) Containerbak met slangen	20
		Grootwatertransport (WTS-DP) Dompelpomp	20
		Grootwatertransport (WTS-DPA) Dompelpompaanhanger incl. fiets	20
		Grootwatertransport (WTS-SLOA) Slangoprolapparaat	20
		Haakarmbak gesloten Ademlucht (ADL)	20
		Haakarmbak gesloten Commando unit(COH)	20
		Haakarmbak gesloten Decontaminatie (DECO)	20
		Haakarmbak gesloten Ongeval gevaarlijke stoffen (OGS)	20
		Haakarmbak gesloten Reddingsmaterialen (RB)	20
		Haakarmbak gesloten Schuimblusmiddel (SB)	20
		Haakarmbak gesloten Specialistische Hulpverlening (SHB)	20
		Haakarmbak gesloten Verlichtingsbak/Waterkanon (LB)	20
		Haakarmbak gesloten Verzorging (VZ)	20
		Haakarmbak open+kraan/ open+hier (CO)	20
		Heftruck	20
		Motorspuitaanhanger (MSA)	16
		Oefencontainers kleine blusmiddelen en deurprocedures	8
		Oefentank Ongeval gevaarlijke stoffen (OGS)	20
		Poederblusser P250 (PB)	16
		Schuimvormend middel aanhanger (SVM aanhanger)	20

Hoofdrubrieken	Subrubrieken	Objecten	Afschrijvingstermijn
Vervoersmiddelen	Vaartuigen	Brandweervaartuig inclusief trailer (BRV)	12
		Waterongevallen boot inclusief trailer (WO boot)	12
	Voertuigen	Bakwagen logistiek (BKW)	8
		Dienstauto (DA 4x2 en DA 4x4)	12
		Dienstbus (DB 4x2 en DB 4x4)	12
		Drukluchtschuim (DLS)	16
		Haakarmchassis (HA 4x2 en HA 4x4 en HA 6x2 en HA 6x4)	17
		Hulpverleningsvoertuig (HV 4x2+Lier en HV 4x4+hier)	17
		Mobiele commando unit (MCU)	20
		Personeel en materiaalwagen (PM BRV/ PM ORT/ PM TVRT/ PM TD)	12
		Personeel en materiaalwagen technisch takel team (PM TTT)	12
		Redvoertuig Hoogwerker (RV-AL)	16
		Redvoertuig Ladderwagen (RV-HW)	16
		Tankautospuit (TS 4x2 en TS 4x4)	16
		Vrachtauto (VR)	20
		Waterongevallen wagen duikploeg (WO wagen)	12
		Waterwagens en Tankwagens (WaWa en TW)	16

Hoofdrubrieken	Subrubrieken	Objecten	Afschrijvingstermijn
Overige materiele vaste activa	Inventaris	Airco installatie	10
		Archiefsysteem en garderobe (systeem met lockers)	20
		Audio, video en foto apparatuur	10
		Bar	25
		Barkrukken en kapstokken	15
		Bedmatrassen 24u-dienst	5
		Blusdeken, EHBO trommels en kleine blusmiddelen	20
		Bureau's, ladenblokken en tafels	15
		Bureaustoelen	7
		Containers (arbeidshygiëne)	10
		Decoratie	20
		Gereedschapswagen en gereedschappen	10
		Hefkolommen en brug	20
		Hogedrukreiniger	10
		Hogedrukspuit, (water)stofzuiger en bladblazer	10
		Intercom en sleutelkastjes	10
		Inventaris-diverse aanschaf	10
		Inventaris-overig meubilair	15
		Kantinstoelen en vergaderstoelen	10
		Kasten groot-middel-klein	20
		Kluis	25
		Koelkast, diepvries, frituur, magnetron, oven, combimagnetron	10
		Koffie automaten	7
		Palletwagen, veegwagen en huishoudtrap	10
		Papiervernietiger, lamineer-, inbind- en snijapparaat	7
		RFID-registratiesysteem	10
		Smartboard, Beamer en klok	7
		Stellingen en balie	20
		Tapinstallatie	15
		Technische installaties	20
		Televisie, schermen, lichtkrant, DVD-speler	10
		Tuinmeubilair	10
		Uniformkleding uitgaanstenuue (bulkaanschaf)	10
		Vaatwasmachine, wasmachine, wasdroger en kookplaat	15
		Verlichting-binnen	15
		Verlichting-buiten	25
		Waszakken (arbeidshygiëne)	3
		Waterautomaat	10
		Whiteboard, prikbord en flip-over	15

Bijlage 2 – Gehanteerde definities
 (Bron: BBV Notitie Materiele Vaste Activa december 2017)

Begrip	Definitie
Achterstallig onderhoud	Onderhoud dat niet op tijd is uitgevoerd, waardoor een onderhoudsrichtlijn is overschreden en niet (meer) wordt voldaan aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau. Achterstallig onderhoud kan leiden tot schade en/of onveilige situaties, hetgeen vaak leidt tot hogere herstelkosten.
Activeren	Het op de balans presenteren van de financiële waarde van het aangeschafte of vervaardigde kapitaalgoed met meerjarig nut dat vanaf dat moment als bezitting kan worden beschouwd.
Afschrijven	Het op een methodische wijze in de boekhouding (verslaglegging en verslaggeving) tot uitdrukking brengen van de waardedaling van een kapitaalgoed over een bepaalde periode.
Componentenbenadering	De componentenbenadering houdt in dat op verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief, die afzonderlijk vervangen kunnen worden, afzonderlijk worden afgeschreven op basis van de individuele verwachte gebruiksduur van die delen.
Directe opbrengstwaarde	Waarde van een kapitaalgoed bij directe verkoop.
Groot onderhoud	Uitvoering van correctieve maatregelen, als gevolg van slijtage na een langere periode van gebruik, om een object in goede staat (op een vooraf bepaald kwaliteitsniveau) te houden of te brengen. Groot onderhoud dient zich in de regel aan, is daarom vaak gepland, is veelal ingrijpend van aard en betreft een groot of belangrijk deel van het object.
Investerings	Onder investeringen wordt verstaan het vastleggen van vermogen in objecten waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt.
Investerings, levensduur verlengend	Investerings die worden gepleegd ten behoeve van een bestaand actief en expliciet leiden tot een substantiële levensduurverlenging van betreffend actief. Bijvoorbeeld, het renoveren (= vernieuwen naar de huidige maatstaven en normen) van een gebouw.
Investerings met een economisch nut	Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.

Begrip	Definitie
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	Investerings met een economisch nut, waarvoor een bestemmingsheffing kan worden geheven. Bijvoorbeeld riool- en afvalinvesteringen.
Investerings met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte	Investerings die geen economisch nut opleveren (geen middelen genereren en/of verhandelbaar zijn), bijvoorbeeld wegen.
Investerings: nieuwe- of uitbreidingsinvesteringen	Investerings ten behoeve van nieuwe activiteiten of ten behoeve van de uitbreiding van bestaande activiteiten. Bijvoorbeeld een nieuw gemeentehuis resp. een uitbreiding van een bestaand gemeentehuis.
Investerings: vervangingsinvesteringen	<p>Investerings ten behoeve van de vervanging van een bestaand actief als gevolg van economische veroudering of slijtage.</p> <p>Een bijzondere vervangingsinvestering is een rehabilitatie van een weg. Dit betreft een vervanging op basis van einde levensduur, waarbij groot- en klein onderhoud (economisch) niet meer toereikend is. De weg wordt weer volledig nieuw aangelegd op het oorspronkelijke structurele en functionele niveau, zonder aanpassingen in vormgeving of gebruik. Er is sprake van een nieuw actief met een nieuwe levensduur. Indien de oude weg nog een boekwaarde heeft, dient deze boekwaarde geheel afgeboekt te worden.</p>
Investerings: levensduur verlengende investeringen	Dit zijn investeringen die worden gepleegd ten behoeve van een bestaand actief en expliciet leiden tot een substantiële levensduurverlenging van betreffend actief. Bijvoorbeeld, het renoveren (= vernieuwen naar de huidige maatstaven en normen) van een gebouw. Het gaat hier dus niet om (groot)onderhoud. Onderhoud is niet levensduurverlengend, maar dient om het actief gedurende zijn levensduur in goede staat te houden.
Investerings: routine-investeringen	Dit zijn investeringen ter vervanging van bestaande activa met als doel de bedrijfsvoering op het huidige peil te houden. Het betreft voornamelijk investeringen in automatisering, meubilair, huisvesting, voertuigen en materieel.
Klein onderhoud	Preventieve maatregelen en dagelijkse reparaties die noodzakelijk zijn om het object in goede werkende en veilige staat te houden tegen een van te voren vastgesteld kwaliteitsniveau.
Reconstructie van een weg	Maatregelen om de verharding en de inrichting van de weg aan te passen aan de huidige (hogere) eisen.

Begrip	Definitie
Renovatie	Renovatie of renoveren is herstellen en wanneer nodig gedeeltelijk vernieuwen van een investeringsgoed, waardoor het beter bruikbaar wordt naar de huidige maatstaven en normen.
Restwaarde	De restwaarde is de schatting, tegen het prijspeil van het moment van ingebruikname, van de opbrengst die na de gebruiksduur nog gerealiseerd kan worden, verminderd met de te maken kosten voor verwijdering of vernietiging van (delen van) het actief.
Schattingswijziging	Een wijziging (door nieuwe inzichten) van een verwachte toekomstige gebruiksduur.
Stelselwijziging	Een wijziging van de vrij te kiezen waarderings-(activerings-)grondslag
Uitbreidingsinvesteringen	Investeringen ten behoeve van de ontwikkeling van nieuwe activiteiten of expansie van de huidige activiteiten. Bijvoorbeeld, uitbreiding bestaand rioolstelsel, uitbreiding bestaand gemeentehuis.
Vastgoed	Een onroerend goed of een onroerende zaak dat zich kenmerkt door vereniging met de grond. Vastgoed omvat de grond en de opstal.
Vastgoed met een bedrijfseconomische functie	Bij vastgoed met een bedrijfseconomische functie gaat het om vastgoed dat door de decentrale overheid wordt aangehouden om bewust winst te realiseren en/of waardevermeerderingen te realiseren. Bij vastgoed met een bedrijfseconomische functie bestaat de mogelijkheid dat een duurzame waardevermindering moet worden verantwoord.
Vastgoed met een maatschappelijke functie	Maatschappelijk vastgoed is vastgoed: <ul style="list-style-type: none"> • waarin maatschappelijke diensten aan burgers worden verleend of door burgers zelf worden gecreëerd, • waarvan de exploitatie (gedeeltelijk) door publieke middelen mogelijk wordt gemaakt, • waarin vraag (burgers) en aanbod (instellingen) fysiek bij elkaar komen en • waar iedereen (voor wie het bedoeld is) toegang toe heeft.
Waarderen	De waarde die toegekend wordt aan het geactiveerde kapitaalgoed c.q. de investering op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Bijlage 3: Artikelen BBV die betrekking hebben op deze notitie
(Bron: BBV Notitie Materiele Vaste Activa december 2017)

Artikel 34

In de balans worden onder de immateriële vaste afzonderlijk opgenomen:

- a. kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- b. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- c. bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Artikel 35

1. In de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- a. investeringen met een economisch nut;
- b. investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- c. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

2. Van de materiële vaste activa wordt aangegeven welke in erfpacht zijn uitgegeven.

Artikel 36

In de balans worden onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- a. kapitaalverstrekkingen aan:
  1. deelnemingen;
  2. gemeenschappelijke regelingen;
  3. overige verbonden partijen;
- b. leningen aan:
  1. openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden;
  2. woningbouwcorporaties;
  3. deelnemingen;
  4. overige verbonden partijen;
- c. overige langlopende leningen;
- d. uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- e. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Artikel 44

1. Voorzieningen worden gevormd wegens:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van de die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaande begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

2. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b.

3. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Artikel 51

In de toelichting op de balans wordt aangegeven volgens welke methoden de afschrijvingen worden berekend.

Artikel 52

1. In de toelichting op de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:
  - a. gronden en terreinen;
  - b. woonruimten;
  - c. bedrijfsgebouwen;
  - d. grond-, weg- en waterbouwkundige werken;
  - e. vervoermiddelen;
  - f. machines, apparaten en installaties;
  - g. overige materiële vaste activa.
2. In de toelichting op de balans wordt het verloop van de activa, als bedoeld in het eerste lid, gedurende het begrotingsjaar, in een sluitend overzicht weergegeven. Daaruit blijken, voor zover van toepassing:
  - a. de boekwaarde aan het begin van het begrotingsjaar;
  - b. de investeringen of desinvesteringen;
  - c. de afschrijvingen;
  - d. bijdragen van derden direct gerelateerd aan een actief;
  - e. afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen;
  - f. de boekwaarde aan het einde van het begrotingsjaar.

Artikel 52a

1. In de toelichting op de balans wordt per uitkering met een specifiek bestedingsdoel het verloop gedurende het jaar van de ontvangen voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b, in een overzicht weergegeven. Daaruit blijken:
  - a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
  - b. de ontvangen bedragen;
  - c. de vrijgevallen bedragen of de terugbetalingen;
  - d. het saldo aan het einde van het begrotingsjaar.
2. In de toelichting op de balans wordt per uitkering met een specifiek bestedingsdoel het verloop gedurende het jaar van de nog te ontvangen voorschotbedragen, bedoeld in artikel 40a, onderdeel a in een overzicht weergegeven. Daaruit blijken:
  - a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
  - b. de toevoegingen;
  - c. de ontvangen bedragen;
  - d. het saldo aan het einde van het begrotingsjaar.

Artikel 52b

De aard en omvang van de aangebrachte dan wel geraamde waardeverminderingen van de leningen vorderingen, bedoeld in artikel 63, achtste lid, van de vaste activa, bedoeld in artikel 65, eerste lid, en van de deelnemingen en voorraden, bedoeld in artikel 65, tweede lid, worden in de toelichting op de balans opgenomen.

Artikel 59

1. Alle investeringen worden geactiveerd.
2. In afwijking van het eerste lid worden kunstvoorwerpen met een cultuur-historische waarde niet geactiveerd.

Artikel 60

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief kunnen worden geactiveerd indien:

- a. het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- b. de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vaststaat;
- c. het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren en;
- d. de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Artikel 61

Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd indien:

- a. er sprake is van een investering door een derde;
- b. de investering bijdraagt aan de publieke taak;
- c. de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen en;
- d. de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de provincie onderscheidenlijk gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Artikel 62

1. Alle vaste activa worden voor het bedrag van de investering geactiveerd.
2. In afwijking van het eerste lid worden de bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief op de waardering daarvan in mindering gebracht.
3. In afwijking van het eerste lid moeten de voorzieningen, bedoeld in artikel 44, eerste lid, onder d, in mindering gebracht worden op de investeringen, bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

Artikel 63

1. Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
2. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.
3. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.
4. Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde.
5. Van activa waarvan de bestemming verandert, wordt de actuele waarde van de nieuwe bestemming in de toelichting op de balans opgenomen.
6. In afwijking van het eerste lid is waardering tegen actuele waarde toegestaan voor de activa van de Nazorgfondsen bedoeld in artikel 15.47 van de Wet milieubeheer.
7. Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd.
8. Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de boekwaarde van leningen en vorderingen verrekend.

Artikel 64

1. De afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar.
2. Slechts om gegronde redenen mogen de afschrijvingen geschieden op andere grondslagen dan die welke in het voorafgaande begrotingsjaar zijn toegepast. De reden van de verandering wordt in de toelichting op de balans uiteengezet. Tevens wordt inzicht gegeven in haar betekenis voor de financiële positie en voor de baten en lasten aan de hand van aangepaste cijfers voor het begrotingsjaar of voor het voorafgaande begrotingsjaar.
3. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.
4. In afwijking van het derde lid is de afschrijvingsduur voor de immateriële vaste activa, bedoeld in artikel 34 onder a, maximaal gelijk aan de looptijd van de lening.
5. In afwijking van het derde lid is de afschrijvingsduur voor de immateriële vaste activa, bedoeld in artikel 34 onder b, ten hoogste vijf jaar.
6. Voor bijdragen aan de activa in eigendom van derden, bedoeld in artikel 34, onderdeel c, is de afschrijvingsduur maximaal gelijk aan die van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.

Artikel 65

1. Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.
2. Voorraden en deelnemingen worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
3. Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld wordt afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling, indien de restwaarde lager is dan de boekwaarde.